

BESLUITENLIJST VAN DE OPENBARE BEELDVORMENDE VERGADERING d.d. 11 september 2025 (reguliere aanvang 20.00 uur).

Aanwezig:

De heer P.J. van Der Giessen, voorzitter;

De heer M.H.A. Verweij (PAB), de heer L. Bruijniks (PAB), de heer R. Lammers (OP), de heer M.G.C.H. Hardam (OP), de heer I. Brands (OP), mevrouw A. Bokma (VVD), de heer D. Stouthart (VVD), mevrouw A. Verschoor-De Winter (CDA), de heer R. Schuil (CDA), mevrouw A.A.S. Stigter (CU), de heer A. Rietveld (CU), mevrouw T.C. van Es (D66), de heer Th. Wolters (D66) en de heer W. Goudriaan (SGP).

De heer A. Huykman, interimmanager SMART Delta Drechtsteden, inzake agendapunt 05;

Mevrouw A. Van Es, Van Es Architecten, inzake agendapunt 06;

De heer G. Penning, projectleider planvorming verbouwing raadzaal, inzake agendapunt 06.

Mevrouw W. Renzen - Van Leeuwen, portefeuillehouder;

De heer J.D. van der Borg, portefeuillehouder;

De heer A.M.J.M. Janssen, portefeuillehouder.

De heer M. Hermans, interim griffier;

Mevrouw R. Singh, raadscommunicatie adviseur.

J. Nieuwstaten, notulist.

01. Opening.

De VOORZITTER opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom.

02. Vaststelling van de agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

03. Vaststellen verslagen 5 juni 2025.

De verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

04. Insprekers over niet geagendeerde onderwerpen.

-

05. SMART Delta Drechtsteden.

Voorafgaand aan de presentatie merkt mevrouw VAN ES, die de Drechtstraad heeft meegemaakt, op dat op een bepaald ogenblik het beeld bestond dat men meer moest **samenwerken**, terwijl er daarna een tegenovergestelde beweging werd ingezet. Zij

verzoekt de heer Huykman duidelijk aan te geven waar de rol van de gemeenteraden zit en in hoeverre hierin, omdat de langzaamste het tempo bepaalt, een belemmering kan zitten als een gemeenteraad niet mee wil.

De heer VERWEIJ vraagt de nadruk te leggen op **de rol en het voordeel voor Papendrecht**, i.p.v. die van de gehele Drechtsteden.

Aansluitend verzorgt de heer HUYKMAN een presentatie inzake de doorontwikkeling regionale samenwerking Drechtsteden. Vervolgens worden de volgende **vragen en antwoorden** uitgewisseld.

Mevrouw VAN ES vraagt of de **taskforce Bouwen en Wonen** wanneer zaken in beeld zijn ook aan de slag gaat om de versnelling uit te voeren, of dat men alleen een rapport met oorzaken aanlevert, waarop de heer HUYKMAN aangeeft hier een aantal knelpunten te zien zijn waaronder de zeer beperkte capaciteit verkeerskundigen. Als men meer wil dan een advies moet men elkaar helpen qua capaciteit en het programmeren inzake wie wat bouwt.

De heer SCHUIL vraagt of de **20% reductie van de inwonersbijdrage ook de RIA** bevat, waarop de heer HUYKMAN aangeeft dat dit niet het geval is. Dit traject start men nu, waarin de maritieme agenda en het inzetten op de taskforce mobiliteit i.v.m. de bereikbaarheid intensivering nodig hebben. De 20% lijkt haalbaar en wanneer deze buiging verder wordt doorgezet en er sprake is van een steviger investeringsprogramma, kan men kijken of men de exploitatie verder omlaag kan brengen. De begroting van volgend jaar zal hierin een eerste stap zijn. Na de RIA zal er waarschijnlijk meer verschil zijn tussen investering en exploitatie. De heer SCHUIL vraagt of het klopt dat men een lagere basis betaalt en **bij participatie in de RIA's hiervoor afzonderlijk gaat bijdragen**, hetgeen de heer HUYKMAN bevestigt. Hierbij merkt hij op dat de gemeente Altena onlangs heeft aangegeven mee te willen participeren (en bijdragen) in de maritieme agenda en dat men sinds eind vorig jaar in gesprek is met de gemeente Gorinchem over deelname (en bijdrage) aan SMART Delta. Daarnaast wil de gemeente Molenlanden graag participeren (en meebetalen) op de verkeersagenda.

Mevrouw VAN ES merkt op dat zijzelf en een aantal anderen de afschaffing van de Drechtraad en de daaropvolgende veranderingen, waarbij werd gezegd 'als we dit nu doen kunnen we echt doorpakken', hebben meegemaakt. Hierbij werd gezegd -net als de heer Huykman aangaf- wat men zou moeten doen. Daarbij merkt zij op dat haar fractie voorstander is van intensief samenwerken. De vraag is **echter wie ervoor gaat zorgen dat deze aanbevelingen worden opgevolgd**. Het dilemma is dat er geen natuurlijke bevoegdheid ligt. Men weet wat er zou moeten gebeuren, maar wie gaat het afdwingen? De heer HUYKMAN zegt dat ook hij hierover heeft zitten puzzelen en dat dit deels echt over mensen gaat. Hierbij noemt hij het voorbeeld van voormalig

burgemeester en voorzitter van de Drechtsteden Ronald Bandell die -in tegenstelling tot sommige andere burgemeesters in de regio- wanneer er iets gebeurde in een gemeente in de auto stapte en er naartoe ging. Er is echter geen quick fix, het gaat over mensen die ervoor gaan om te zorgen dat zaken worden bereikt. Hierbij geeft hij het voorbeeld van de start van Common Eye, waarbij een aantal ambtenaren Wonen aangaven zich hier niet comfortabel bij te voelen, waarop hij dit traject voor Wonen heeft stopgezet omdat de juiste mensen niet aan tafel zaten. Men zal met elkaar een aantal besluiten moeten nemen die misschien in eerste instantie lokaal niet goed zijn, maar op langere termijn regionaal wel. Dit is lastig omdat de raad een lokaal mandaat heeft en het is belangrijk om hier als gemeenteraad het gesprek over te voeren. Sommige belangen gaan hier bovenuit, zoals bv. de Papendrechtse brug. Daarnaast is er ook verwondering en dromen nodig over hoe zaken kunnen worden. De afgelopen jaren is er 100 miljoen subsidie binnengehaald, dit geloof zou men ook voor de komende jaren moeten hebben. Wanneer men met een goed verhaal komt over defensie, wonen, etc. kan men hiermee een verschil maken. Het is echter geen makkelijke oplossing, het is alleen een oplossing wanneer iedereen naast elkaar gaat staan. Verder merkt hij op dat de analyse van de **gemeente Zoetermeer**, die steeds wat verder achteruitgaat, op onderdelen vergelijkbaar is met de regio. 20 jaar lang verloor de stad elk jaar 1,5 punt concurrentiepositie op alle belangrijke indicatoren. Ondanks de nieuwe ontwikkelingen in de regio staat men al 20 jaar onderaan de statistieken. De urgentie moet zijn om dit te veranderen.

De heer SCHUIL vraagt wat men gaat merken van de taskforces en **wat Papendrecht moet doen** waarop de heer HUYKMAN antwoordt dat hij maandag alle griffiers uit de regio spreekt over de vraag hoe men de raden beter kan betrekken. Daarnaast moet de urgentie van bereikbaarheid in dit gebied bovenaan de agenda van elke landelijke politieke partij staan. Hij moedigt de raadsleden daarom aan om hen te benaderen en te zorgen dat dit op de agenda staat.

Mevrouw STIGTER vraagt hoe men duidelijk maakt **dat men soms zaken moet doen die lokaal niet prettig zijn** maar uiteindelijk wel regionaal bevorderlijk, waarop de heer HUYKMAN aangeeft dat het hier belangrijk is dat er sprake is van een uitruil tussen buurgemeenten.

De heer LAMMERS merkt op dat destijds is besloten -zijns inziens i.v.m. een te zware governance vraag- niet verder te gaan met de **Drechtraad** en dat men niet naar 1 Drechtstad wilde. Destijds waren er visionaire mensen die inzagen dat dit niet direct een goede keuze was. De afgelopen jaren heeft men dit soort mensen (zoals de heer Bandell) niet gehad. Daarnaast zijn er sommige raadsfracties met visionaire plannen, zoals een Lightrail naar Rotterdam, die belachelijk worden gemaakt. Dit terwijl men merkt hoe kwetsbaar men in de regio is m.b.t. bereikbaar. Het is belangrijk dat **raadsleden met een lokaal mandaat een actievere rol oppakken in de regionale**

samenwerking. Hierbij moet, bestuurlijk politiek en qua effectiviteit van uitvoering van beleid, wel duidelijk worden waar de meerwaarde zit. Hierbij is de vraag welk bestuurlijk model men hiervoor moet kiezen, misschien een Drechtraad light of met afvaardiging vanuit de gemeenteraden op regionaal niveau, zodat het bestuur van SMART Delta meer democratische legitimatie krijgt. De vraag is **hoe men het gedeelde eigenaarschap organiseert.** Verder merkt de heer LAMMERS op dat **deze regio in Nederland uitblinkt m.b.t. de maritieme sector**, waarop men nog sterker zou moeten durven inzetten. Dit i.c.m. een aantal andere speerpunten die de burgemeesters en hoge ambtenaren uitrollen en waarbij de raadsleden in de regio die Tweede Kamerleden kennen vervolgens actief bij de lobby's betrokken worden. Het is belangrijk te **investeren in een adequaat politiekmodel om inwoners en ondernemers verder te helpen.** SMART Delta en de burgemeester van Dordrecht dienen een scherpe missie op te stellen waarbij ze (visionaire) raadsleden betrekken.

De heer HUYKMAN is terughoudend geweest over **de governance**, hij ziet dit niet als oplossing. Toch zou zijn advies zijn er een gemeenschappelijke regeling van te maken, dat geeft in ieder geval helderheid. Men moet daarentegen ook niet helemaal terug, maar hier zit wel de meest logische helderheid en gedeeld eigenaarschap in. Daarnaast zit er ook iets anders onder dat niet wordt opgelost door andere governance. Hijzelf heeft de afgelopen jaren heel veel vastgelopen trajecten aangepakt, maar is hier vlak voor de zomer bijna mee gestopt omdat men niet lijkt te willen en hij helderheid nodig heeft. Op de vraag van mevrouw VAN ES **wie er dan niet wil** geeft de heer HUYKMAN aan dat dit niet over personen gaat maar diep in de cultuur lijkt te zitten. Omdat hij niet weg wilde lopen heeft hij hier goed over nagedacht en besloten er toch tegenaan te gaan. Hierbij merkt hij op dat er geen 100 mensen nodig zijn om een regio te bouwen, maar 10 mensen die er ongeacht de governance tegenaan gaan.

De heer LAMMERS zegt dat er **veel draagvlak binnen de raden bestaat** m.b.t. regionale samenwerking/SMART Delta. Hierbij is het echter wel belangrijk dat het duidelijk wordt gemaakt waar men op inzet en waar de raadsleden iets kunnen betekenen. Hij stelt daarom voor in de raad **vaker te spreken over de regionale samenwerking.** Met het verdwijnen van de Drechtraad is er, omdat men elkaar minder goed kent, een dip gekomen in de onderlinge saamhorigheid binnen de Drechtstedengemeenten. Dit moet op een of andere manier terugkomen. De heer HUYKMAN zegt dat hij in alle gemeenteraden spreekt en dat hij of iemand van zijn team altijd beschikbaar is om te helpen. De heer LAMMERS stelt voor dat Papendrecht het initiatief neemt om -bij de start van de nieuwe gemeenteraden- een **startbijeenkomst Drechtraad/samenwerking 2.0 te organiseren.**

Mevrouw VAN ES vindt dat tijdens de **kwartaalbijeenkomsten** duidelijker gemaakt moet worden waarom de regio zo achterblijft en wat er nodig is.

Mevrouw BOKMA zegt dat bij de kwartaalbijeenkomsten van de triple helix ook veel ondernemers waren, zij vindt het nuttiger als **raadsleden eigen onderlinge bijeenkomsten** krijgen. De heer HUYKMAN is het hiermee eens, in bijeenkomsten met raadsleden kan men net iets kwetsbaarder zijn.

De VOORZITTER vindt het opvallend dat hij **bij de bijeenkomsten van SMART Delta vaak weinig raadsleden vanuit deze gemeente ziet**. Mevrouw VAN ES zegt dat men na het opheffen van de Drechtraad geen besluiten meer mag nemen, maar alleen mag luisteren, hetgeen niet de core business van een raadslid is. De VOORZITTER vraagt haar mening over het gesprek dat maandag met de griffies wordt gehouden, waarop mevrouw VAN ES aangeeft dat men hierbij heel concreet moet zijn: wat kan men doen, wanneer komen de besluiten, moet men het altijd met elkaar eens zijn?

Niets meer aan de orde zijnde dankt de VOORZITTER de heer Huykman voor zijn inbreng.

06. Herinrichting Raadzaal.

De heer PENNING en mevrouw VAN ES (van Van Es architecten) verzorgen een presentatie inzake de verbouwing van de raadzaal/de Kooij en Oosteind, gevolgd door de volgende vragen en antwoorden.

Mevrouw T.C. VAN ES zegt dat de **kring opzettelijk dusdanig is gemaakt** om het college i.v.m. het dualisme buiten de kring te plaatsen. De heer PENNING geeft aan dat hij zich niet heeft beziggehouden met het duale systeem en dat de voorkeur is aangegeven om in 1 kring te acteren. Eventueel kan de wethouder hierop straks antwoord geven.

Mevrouw VAN ES vraagt of **het scherm** blijft staan waarop mevrouw A. VAN ES aangeeft dat dit i.v.m. de praktische oplossing (helaas) wel de bedoeling is.

Op de vraag van mevrouw BOKMA naar de **zitbreedte** bij optie E antwoordt mevrouw VAN ES dat deze ongeveer hetzelfde blijft.

Mevrouw T. VAN ES vraagt **of de collegeleden ook in de cirkel passen als de palen blijven staan**, waarop mevrouw A. VAN ES dat dit het geval is.

De heer WOLTERS merkt op dat men op **dubbelglas buitenramen geen folie** mag plakken, waarop mevrouw VAN ES aangeeft dat wel mogelijk is, maar dat dit wel aandacht vraagt.

DE KOOIJ/OOSTEIND:

Mevrouw STIGTER vraagt naar de **audiovisuele aanpassingen/live stream mogelijkheden** in De Kooij waarop de heer PENNING aangeeft dat er eenzelfde systeem zal zijn als in de raadzaal, hetgeen echter wel een forse investering inhoudt.

Mevrouw BOKMA vraagt waarom er **geen stopcontacten** komen waarop mevrouw VAN ES antwoordt dat er i.v.m. de vaste opstelling beperkte mogelijkheden (in de vloer) zijn. De heer PENNING zegt hierover na te zullen denken.

Mevrouw VAN ES vraagt waarom de **vertrouwelijke en geheime vergaderingen** overal mogelijk gemaakt moeten worden, waarop mevrouw A. VAN ES zegt dat de uitvraag is om dit in beide ruimten mogelijk te maken.

BEGROTING RAADSZAAL:

Mevrouw VAN ES zegt dat de raad bij de oplevering van de raadzaal in 2017 nee heeft gezegd tegen het **verwijderen van de kolom** omdat dit € 100.000,- meer zou kosten (t.o.v. €270.701,- in deze situatie). De heer PENNING bevestigt dit.

Mevrouw BOKMA informeert naar het inzicht in **het verschil in kapitaalslasten** waarop de heer PENNING aangeeft dat alleen de totale investering in kaart is gebracht, maar een overzicht in de kapitaalslasten niet. Mevrouw BOKMA vindt dit wel van belang voor het uiteindelijke besluit. De heer PENNING begrijpt dit, maar geeft aan dat de exploitatielast in verhouding zal staan tot de investering die gedaan moet worden en uitgespreid zal worden over een afschrijvingstermijn die in de APV geldt (installatie 20 en bouwkundig 25 jaar).

De heer HARDAM vraagt wat de kosten zijn wanneer **de bedraade ingebouwde consoles vs. (onbedrade consoles met) nieuwe microfoons**, waarop de heer PENNING aangeeft **(antwoord is niet te verstaan en ik begreep zijn vraag ook niet helemaal (minuut 42 van de opname). Nr. 111. Onbedrade spreekconsoles vervangen door bedrade consoles (bedrag voor mij niet te zien)**

Mevrouw BOKMA zegt dat de cirkel in het verleden geschikt was voor 23 raadsleden en 4 wethouders en vraagt of er ook is gekeken of **dit meubilair in combinatie met een bankje** gebruikt kan worden waarop de heer PENNING dat dit niet het geval is.

PLANNING VARIANT F:

Mevrouw VAN ES vraagt waar de opties **A t/m D zijn gebleven** en merkt op dat de raad nergens in is gekend, waarop de heer PENNING aangeeft dat er bewust voor is gekozen

om het aantal opties beperkt te houden. De raad kan uiteraard worden meegenomen in alle andere uitgewerkte opties. Mevrouw VAN ES zegt dat er maar 1 zaal echt van de raad is en dat dit de raadszaal is en dat de raad hier over gaat. Zij zal het gesprek hierover met de wethouder aangaan. Mevrouw A. VAN ES zegt dat dit te maken heeft met de zichtlijnen. Op basis daarvan zijn de andere varianten, die vergelijkbaar waren met optie F maar met een ovale vorm en in het midden de kolom waardoor er minder zicht is, afgewezen.

De heer WOLTERS mist de optie om **de raadszaal zo te houden** en vraagt **hoe betrouwbaar de cijfers zijn**, waarbij hij de verbouwing van de Binnenhof noemt. De heer PENNING zegt dat er is geprobeerd alles zo goed mogelijk in te schatten, dat er een veiligheidsmarge van 15% is gehanteerd en dat een extern bureau een narekening heeft gedaan.

Mevrouw BOKMA vraagt of er rekening is gehouden met **de kosten van het tijdelijk elders vergaderen**, waarop de heer PENNING aangeeft dat hij deze buiten beschouwing heeft gelaten.

Vragen aan het college:

Wethouder RENZEN merkt op dat **de raadszaal van de raad is** en dat het college dit ziet als een project van de raad. Mevrouw VAN ES heeft niet eerder meegemaakt en had ook nooit verwacht dat een dergelijk plan zou worden voorgelegd **zonder dat de raad hierin is gekend**. Er is hen ook niet gevraagd of men, in het kader van de perspectiefnota en in de aanloop naar de verkiezingen, 1,2 miljoen aan zichzelf wil uitgeven. Wethouder RENZEN gaat ervan uit dat dit een project van de raad is en hoort mevrouw Van Es aangegeven dat de raad hierin niet is meegenomen en denkt dat men daar nog wat aan te doen heeft. Hierbij is het wel handig dat hier vooraf goed ambtelijk naar is gekeken en dat dit via het college loopt, zodat er wat in te regelen is. In de presentatie heeft men kunnen zien dat er aan het begin vanuit de griffie uitgangspunten zijn meegegeven, waarna men zaken is gaan onderzoeken en tekenen. Zij is van mening dat het nuttig is om voorwerk te doen om de raad te kunnen informeren over de mogelijkheden en is benieuwd welke richting de raad uit wil.

De heer LAMMERS vraagt **wanneer men met de voorbereiding is begonnen, hoe lang hieraan is gewerkt en wie hier de opdracht toe heeft gegeven** waarop wethouder RENZEN antwoordt dat er nog geen kosten zijn gemaakt, maar dat er wel een budget is vrijgemaakt en dat de opdracht vanuit de griffie is gekomen.

De heer HARDAM merkt op dat de raad nooit is gevraagd of er **noodzaak is tot een verbouwing** en ziet deze persoonlijk ook niet. De bestikking van ramen voor privacy en technologie zijn de enige zaken die zijns inziens nodig zijn.

De heer SCHUIL heeft dit ook nooit op een **investeringslijst** gezien en vindt dat er -met het oog op de bezuinigingen- sprake is van **een grote investering**. De wethouder moet zijns inziens eerst de raad te vragen wat men wil en is onder de indruk dat **de griffie ook niet helemaal begrijpt waar deze vraag vandaan komt**. M.b.t. De Kooij kan hij zich voorstellen dat deze zaal aangepast kan worden zodat er opnames gemaakt kunnen worden, maar hij is van mening dat dit voor de raadszaal niet nodig is.

Mevrouw BOKMA zegt dat in de commissie bestuurlijke vernieuwing i.v.m. de enorme investering is besloten **geen streamingsmogelijkheden in De Kooij** te wensen. Zij kan zich ook niet herinneren dat men over dit onderwerp heeft gesproken, maar begrijpt wel dat men iets met de aankleding van de zaal kan doen. Zij noemt nogmaals de mogelijkheid om het meubilair (t.b.v. de extra wethouder) met een bankje te combineren. Dit voorstel komt als **donderslag bij heldere hemel** en er is bij de raad naar haar weten geen informatie opgehaald inzake de wenselijkheid hiervan.

Mevrouw VAN ES zegt dat er wordt verwezen naar de griffie, maar merkt op dat volgens de regels altijd **een wethouder verantwoordelijk is en niet een ambtenaar/griffier**. Het lijkt haar goed dit voorstel, ondanks het mooie ontwerp, omdat men niet van plan is 1,2 miljoen t.b.v. de raad uit te geven helemaal terug te nemen en te starten bij de raad met een inventarisatie inzake de noodzaak en wenselijkheid. Wethouder RENZEN is blij dat men de raad heeft kunnen informeren over de mogelijkheden. Het zou haar helpen wanneer alle partijen zich hierover uit zouden spreken, zodat zij duidelijke informatie heeft vanuit de raad en de driehoek. Het is duidelijk dat de raad nog niet goed op de hoogte is van het proces. Mevrouw VAN ES merkt op dat men helemaal niet op de hoogte is, maar dat haar fractie het ook **fundamenteel oneens** is met het gelopen proces. Daarnaast is de vraag of **het college wel of niet in de cirkel** zit ook een principiële vraag is.

De heer GOUDRIAAN is het ermee eens dat men **de raad eerst om input moet vragen**.

Mevrouw STIGTER vindt het heel lastig dat er **in de Kooij geen opname/ geluidsinstallatie** is en ziet hier graag verbetering. De rest zal zij eerst in de fractie bespreken.

De heer HARDAM vraagt of de vraag ook wordt gesteld **of het überhaupt noodzakelijk is**.

Ook de heer BRUIJNIKS zal e.e.a. in de fractie bespreken. Hij kan zich voorstellen dat dit voorstel is gedaan n.a.v. de technische problemen in de raadszaal en De Kooij.

Ook de heer WOLTERS stelt voor optie G: **geen verandering** toe te voegen. Verder noemt hij naast de vijfde wethouder ook een gemeentesecretaris die altijd aanwezig is.

Wethouder RENZEN zegt dat het duidelijk is dat men terug moet naar het begin van het proces omdat de raad niet goed is meegenomen.

Niets meer aan de orde zijnde dankt de VOORZITTER eenieder voor hun inbreng en sluit dit agendapunt.

07. Sluiting.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de VOORZITTER de vergadering om 22.45 uur onder dankzegging aan eenieder voor diens inbreng.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de 2025.

De heer M. Hermans
(Interim griffier)

De heer P.J. van der Giessen
(voorzitter)